

2-3-8

དེ་ནས་ཡང་དྲང་སྲོང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་བྱས་སོ། ཀྱེ་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལགས། །འཕེལ་
འགྲིབ་ནད་ཀྱི་གནས་ལ་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བཀྱི། །འཚོ་མཛོད་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་པོས་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་བྱས་པ་ལས།
སྟོན་པས་གསུངས་པ། ཀྱེ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ཉོན་ཅིག །

Then again Sage *Yid les sKyes* (Yidlay Kye) made this request, “O Master Sage *Rig pa'i shes* (Rigpai Yeshe), how can one learn the section on the disturbed state? May the Supreme Healer, the King of Physicians? Please explain.” To this request the Master replied, “O Great Sage, listen”.

Затем мудрец (*drang srong*) Йиле Кье (*Yid les sKyes*) обратился к Учителю мудрецу Ригпей Еше (*Rig pa'i Ye shes*) с такими словами. «О, Учитель, мудрец Ригпей Еше, Исцелитель, Царь врачей, прошу объясните место болезней увеличения и уменьшения!». На эту просьбу Учитель отвечал так: «О, великий мудрец, слушай

གང་གསོ་ཕུང་པོ་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །འཕེལ་འགྲིབ་ནད་ཀྱི་གནས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ན། །རྒྱ་རྒྱུན་བྱས་ཚུལ་གནས་དང་
མཚན་ཉིད་དང་། །དབྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་དང་བདུན་དུ་བཤད། །

The section on the disorders that arise from the body, can be learned through seven headings: the cause, the conditions, the mode of entry, the location, the characteristics, the classification and the individual significance of a disorder.

Место болезней увеличения и уменьшения, возникающих в собрании скандх, подлежащем лечению, изучается через семь положений: причины, условия, способы вхождения, места, характеристики, виды и суть каждой болезни.

དང་པོ་རྒྱ་ལ་རིང་རྒྱ་ཉེ་རྒྱ་གཉིས། །

First, there are two types of causes of disorders: distant and proximate.

Первое, причины. Их две: отдалённые и близкие.

རིང་བའི་རྒྱ་ལ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གཉིས། །

Distant causes are of two kinds: general and specific.

Отдалённых причин две: общие и частные.

དང་པོ་ནད་འབྱུགས་ལྔ་ཚློན་ཚུལ་ཅན་གྱིས། །བྲངས་མེད་གྱུར་པས་ལྷན་ཉིད་གཟེར་གྱུར་པ། །དེ་རྒྱ་རེ་རེར་བསྟན་པར་
མི་རྣམས་པས། །དེ་བས་ནད་ཀྱན་སྤྱི་རྒྱ་བརྗོད་པ་ནི། །ནད་རྣམས་ཀྱན་གྱི་རྒྱ་ནི་གཅིག་པུ་སྟེ། །བདག་མེད་དོན་མ་རྟོགས་
པས་མ་རིག་ཅེས། །དབེར་ན་བྱ་ནི་མཁའ་ལ་ལྷིང་གྱུར་ཀྱང་། །རང་གི་གྲིབ་མ་དེ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །འགྲོ་ཀྱན་བདེ་
བར་གནས་ཤིང་སྤྱོད་ན་ཡང་། །མ་རིག་ལྔན་པས་ནད་དང་འབྲལ་མི་སྲིད། །

The innumerable causes and conditions that disturb the balanced state of health give rise to innumerable forms and natures of disorder, which affect the body as a whole. Since, it is impossible to reveal each and every cause for each and every disorder, the fundamental ignorance, which does not understand the intrinsic reality of the lack of self, is regarded as the general cause of all disorders. Just as the bird is never separated from its own shadow, no matter how high it soars up in the sky; likewise sentient beings will never be free from illness because of ever present fundamental ignorance even though they may live with joy and happiness.

Первое. Расстройства жизненных начал, проявляясь в неисчислимом многообразии, причиняют телу страдания. Невозможно указать причину каждого из них в отдельности. Поэтому говорится об общей причине всех болезней. Единственная причина всех болезней – это так называемое неведение – непонимание отсутствия самосущности на абсолютном уровне. Как птица, даже парящая в небе, не свободна от своей тени, так и все живые существа, даже переживая счастье и радость, обладают неведением, и потому не могут быть свободны от болезней.

ལྷན་པར་རྒྱ་ནི་མ་རིག་ལས་བྱུང་བའི། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་སྟག་དུག་གསུམ་ལས། །འབྲས་བུ་རྒྱུང་མཁྲིས་བད་
ཀན་ཉེས་པ་སྦྱིད། །

The specific causes are the three mental poisons of desire, hatred and delusion that stem from fundamental ignorance and cause the development of **rlung**, **mkhris pa** and **bad kan** disorders respectively.

Частные причины – это три яда ума: страсть, гнев и тупость, возникающие из неведения, из которых рождаются три ньепа: лунг, трипа и бекен.

ཉེ་རྒྱ་རྒྱུང་དང་མཁྲིས་པ་བད་ཀན་གསུམ། །རྣམ་པར་མ་གྱུར་ནད་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་ལ། །རྣམ་འགྱུར་མ་སྟོམས་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཡིན། །ལྷན་དང་སྟོག་ལ་གཞོན་ཅིང་གདུང་བས་སོ། །

The three proximate causes are **rlung**, **mkhris pa** and **bad kan**. In their balanced states they are potential causes of all disorders, whereas in an imbalanced state, they manifest as the nature of disorder and cause harm and suffering to one's body and one's life.

Близкие причины – это лунг, трипа и бекен. В неизменённом, сбалансированном состоянии они – причина болезней, а изменившись, потеряв равновесие, они – суть болезни, вредящая телу и жизни, и приносящая страдание.

མཁྲིས་པ་འབྲུགས་པས་ལྷས་ཟུངས་བསྐྱེད་པར་བྱེད། །འདི་ནི་མེ་ཡི་རང་བཞིན་ཚ་བས་ན། །སྤོང་ན་གནས་ཀྱང་སྤོང་དུ་
འབར་བར་བྱེད། །ཚ་བའི་ནད་ཀྱན་འདི་ལས་མ་སྐྱེས་མེད། །

The normal state of **mkhris pa**, if disturbed, burns the bodily constituents. Like the nature of the Fire element with which it is associated, *mkhris pa* is hot and flares upward, though it is located in the lower part of the body. There is no hot disorder which does not develop from *mkhris pa*.

Трипа, нарушаясь, сжигает ткани тела. Её природа – огонь и она горячая. Хотя и расположена внизу, но её пламя стремится вверх. Нет такой болезни жара, которая не происходила бы от неё.

བད་ཀན་འབྲུགས་པས་ལྷས་ཀྱི་མེ་རྒྱུ་འཛོམས། །འདི་ནི་ས་ཚུའི་རང་བཞིན་སྤྱི་ལ་བསིལ། །སྤོང་ན་གནས་ཀྱང་སྤོང་དུ་
སྤྱུང་བར་བྱེད། །གང་བའི་ནད་ཀྱན་འདི་ལས་མ་སྐྱེས་མེད། །

The normal state of **bad kan**, if disturbed, diminishes body heat. Since it is heavy and cool, like the nature of the Earth and Water elements with which it is associated, it tends to flow downward, though it is located in the upper part of the body. There is no cold disorder which does not develop from *bad kan*.

Бекен, нарушаясь, подавляет огненное тепло (*me drod*). Его природа – земля и вода, он тяжёлый и прохладный. Хотя и расположен вверху, но стекает вниз. Нет такой болезни холода, которая не происходила бы от него.

རླུང་ནི་ཚ་གང་གཉིས་ཀའི་བྱུང་བྱེད་དེ། །ཉི་མར་ལྡན་ན་བསྐྱེད་པའི་གོགས་བྱེད་ཅིང་། །ལྷ་བར་ལྡན་ན་བསིལ་བའི་
གོགས་བྱེད་ལ། །སྤོང་སྤོང་བྱི་ནང་མ་ལྷས་བྱུང་བར་བྱེད། །ཚ་གང་གཉིས་ཀ་འབྲུག་ཅིང་སྤོང་བར་བྱེད། །དེ་བས་རླུང་ནི་
ནད་ཀྱན་མ་ལྷས་སྐྱུ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

rLung associates with both hot and cold disorders. When associated with hot disorders, it assists in burning and when associated with cold disorders, it facilitates cooling. It moves throughout the upper, lower, inner and outer parts of the body. It creates a disturbance and causes both hot and cold disorders. Therefore *rlung* is the sole cause of all disorders.” Thus it was said.

Лунг пронизывает обоих, и жар, и холод. Вместе с солнцем он помогает сжигать, а вместе с луной – остужать. Он движется, пронизывая всё: верх и низ, внешнее и внутреннее, он сталкивает жар и холод и поднимает их. Поэтому лунг – причина всех болезней без исключения.» Так сказано.

བདུད་རྩི་སྤོང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་ལས་ནད་ཀྱི་རྒྱ་བཟུན་པའི་ལེའུ་སྟེ་བརྒྱུད་པའོ། །

This is the eight chapter, which reveals the causes of disorders, from the Secret Quintessential Instructions on the Eight Branches of the Ambrosia Essence Tantra.

Это восьмая глава «Причины болезней» из «Экстракта амриты — восьмичленной тантры тайных наставлений».